

שואה ופרודיה בתרבות הפופולרית הישראלית

ליאת שטייר-לבני

תקציר

במשך שנים רבות התרבות הישראלית דחקה לשוליים התמודדות עם השואה מנקודת מבט הומוריסטית. התפיסה הייתה שגישה הומוריסטית לשואה עשויה לאיים על קדושת זיכרונה, או לעורר רגשות של חוסר כבוד כלפי הנושא, ולפגוע ברגשות הניצולים. סוכנים רשמיים של זיכרון שואה ממשיכים להשתמש בגישה זו, אך משנות התשעים, בני הדור השני, ולאחר מכן בני הדור השלישי, הביאו עמם למרכז הבמה התרבותית גישה חתרנית שגם משלבת את זכרון השואה עם היבטים הומוריסטים שונים. טקסטים המשלבים את השואה עם פרודיה על דמויות שונות הקשורות לנאציזם ולהנצחת השואה בישראל הם היבט מרכזי בזיכרון חדש זה. מאמר זה מנתח דוגמאות לפרודיות שואה בעברית. המאמר מתחיל בהצגת ישראל כחברה פוסט טראומטית בה זכרון השואה חי באופן אינטנסיבי בהווה, ומנתח טקסטים תרבותיים מרכזיים באמצעות תיאוריות של טראומה קולקטיבית, הומור ופרודיה. המאמר מראה כי משנות התשעים פרודיה היא כלי חשוב בתודעת השואה בישראל, משקפת עד כמה השואה היא חלק מזהותם של צאצאי הניצולים ומציגה את תפקידה המחאתי החשוב אל מול בעיות בהנצחת השואה בישראל.

מילות מפתח: הומור, שואה, פרודיה, דור שלישי, זיכרון, פוסט טראומה.